

Югозападен университет „Неофит Рилски“

РЕЦЕНЗИЯ

По конкурс за академична длъжност „Доцент“

Професионално направление 3.4. Социални дейности (Социална работа с безработни лица) за нуждите на Югозападен университет „Неофит Рилски“ Благоевград. Обявен в „Държавен вестник“, бр. 57 от 14.07.2017г.

Рецензент: Проф. д-р Париз Вангелов Паризов д.п.н.

Кандидат: Гл. ас. д-р Виктория Бойкова Сотирова

Общо представяне на научните материали и данни за кандидата

В конкурса за „Доцент“ по професионално направление 3.4. Социални дейности (Социална работа с безработни лица), за нуждите на Югозападен университет „Неофит Рилски“ Благоевград, обявен в „Държавен вестник“, бр. 57 от 14.07.2017г. – участва само един кандидат - гл. ас. д-р Виктория Бойкова Сотирова. Тя е преподавател във Факултета „Обществено здраве, здравни грижи и спорт“, катедра „Медико-социални науки“.

Научната и научно-приложна продукция на гл. ас. д-р Виктория Бойкова Сотирова е свързана със социално дело, социално осигуряване, социално подпомагане и социалната педагогика.

Гл. ас. д-р Виктория Сотирова не се нуждае от представяне, защото е добре позната в средите на социалните работници и социалните педагози.

Тя има общ трудов стаж двадесет и една години, четири месеца и 24 дни, всички като преподавател в Югозападен университет „Неофит Рилски“, където чете лекции и води упражнения в ОКС „Бакалавър“ „Социални дейности“ по: „Основи на социалната работа с професионална етика“, „Методи на социалната работа“, „Андрагогика“, „Клинична психология“, „Основи на социалния мениджмънт“; в ОКС „Магистър“ „Социални дейности“ по: „Основи на социалната работа“, „Теоретични основи на социалната дейност“, „Социална подкрепа на хора с увреждания и семействата им“, „Основи на психосоциалната рехабилитация“, „Работа със семейства в практиката на психично-здравните грижи“, „Домашна грижа в психиатрията“.

Разработила е учебни програми чете лекции и води упражнения в: ОКС „Бакалавър“, специалност „Социална педагогика“: „Основи на социалната работа“; „Стандарти за социални услуги“; „Работа по индивидуален случай“; ОКС „Бакалавър“, специалност „Медицинска сестра“: „Социални аспекти на сестринските грижи“, „Екип и екипна работа в сестринството“; ОКС „Бакалавър“, специалност „Акушерка“: „Социални аспекти на акушерските грижи при бременни и родилки в риск“; „Екип и екипна работа в акушерската практика“. Разработила е учебна магистърска програма и при избор води лекции и упражнения в специалност „Философия и психоанализа“: „Основи на социалната работа“.

Значителна част от научните ѝ трудове и публикации са синхронизирани с изискванията за осъществяване на научно-преподавателската работа в горните специалности. Това придава интердисциплинарен характер както на трудовете, така и на приносите, което се вижда от публикациите и от учебните програми.

Под нейно научно ръководство са защитили дипломните си работи 8 дипломанти: 5 в ОКС „Бакалавър“; 3 в ОКС „Магистър“, което говори за интерес у студентите към тази проблематика и умението на д-р Сотирова да ги мотивира. Тя е рецензирала и не малък брой дипломни работи - 14 на брой. Направила е 10 рецензии за списание Psychological Thought, 1 рецензия за списание „Социална работа“ и 1 рецензия на учебно помагало. Участва активно в Академичните семинари на катедра „Медико-социални науки“ с интересни и съвременни лекции, а така също активно се включва и в акредитационните процедури.

Кандидатката има добра езикова подготовка, владее добре руски и английски език. Д-р Сотирова участва в редица курсове за повишаване на следдипломната си квалификация - 12 на брой както в страната, така и в чужбина: една научна специализация в Полша и 11 участия в обучения, уъркшоп и семинари.

Характеристика на научната и научно-приложната продукция на кандидата

Представената от д-р Сотирова научна продукция и документалната подкрепа на академичната ѝ презентация е оформена и ангажирана в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на Югозападен университет „Неофит Рилски“ Благоевград.

Научната продукция е уплътнена и покрива напълно тематичната самоличност на конкурса за „Доцент“ по професионално направление 3.4. Социални дейности (Социална работа с безработни лица). Коментарният дискурс по обема и квалификационното равнище на научната продукция, свидетелства за системно поддържана изследователска активност от гл. ас. д-р Сотирова към катедра „Медико-социални науки“, след получаване на образователната и научна степен „Доктор“.

Академичният профил на д-р Сотирова би бил непълен и незаслужено дискредитиран, ако се negliжира качеството на преподавателската и ръководна дейност в катедрата и факултета. Тя е член на Атестационната комисия към Философски факултет, от 2008г. до 2009г.; член на Атестационната комисия към Факултет, „Обществено здраве и спорт“ от 2009г. до 2012г. и катедрен отговорник по качеството на обучение и акредитация на Катедра „Медико-социални науки“ от септември 2015г. до настоящия момент. От 1997г. до 2016г. е отговорник практическо обучение на специалност „Социални дейности“ ОКС „Бакалавър“ в Катедра „Медико-социални науки“.

Сотирова оказва организационно методична помощ на ръководители на домове за възрастни хора с физически увреждания и за деца с умствени и психични увреди (за което съм бил свидетел).

В нейните научни разработки тя апелира за развитие на алтернативни форми на деинституционализиране на деца и лица с увреждания, акцентирайки на мястото и ролята на мултидисциплинарните екипи, което е авангардно и правилно.

Впечатляващи са броя на проектите, в които тя участва: 6 проекта по Наредба № 9 и по Наредба № 3: 2 като координатор проект; 4 като член на екипа. 9 национални научни и образователни проекта: 2 като академичен наставник; 1 като вътрешен експерт и ключов експерт; 6 като обучител. 7 международни научни и образователни проекта: 1 като обучаем и обучител; 3 като обучител; 3 като член на екипа.

Ангажираността на гл. ас. Сотирова към преподавателската, научно-изследователската и административната дейност я превръща в много утвърждавана академична фигура в образователния процес.

В конкурса кандидатката участва с достатъчна научна продукция - 44 разработки, свързани с профила на обявения конкурс: 3 монографии – 2 самостоятелно, 1 в съавторство; 1 студия - самостоятелно; 10 публикации в научни рецензирани реферирани списания у нас на български език: 9 първи автор; 1 – втори; 2 публикации под печат в сборници – първи автор; 1 статия в рецензирано реферирано списание на английски (peer

referral journals) – втори автор; 4 доклада изнесени на престижни научни международни форуми в чужбина на английски език: 2 – втори автор; 1 – четвърти автор; 1 - пети автор; 14 доклада, изнесени на престижни национални научни форуми: 8 – първи автор; 4 – втори автор; 1 – трети автор; 1 – четвърти автор; 3 доклада, изнесени на научни сесии: 1 – първи автор; 2 – втори автор; 2 публикувани учебника: 1 самостоятелен; 1 в съавторство; 4 стажантски книжки: 3 - самостоятелно; 1 в съавторство – първи автор (под печат).

Цитиранията са 12 на брой: 6 в монографии; 2 в рецензирано реферирано списание (peer referral journals); 1 в учебник; 3 в национални рецензирани реферирани списания.

Горните трудове уплътняват академичната биография на д-р Сотирова, разкриват не само иновативен, устойчив и продуктивен ритъм в научноизследователската ѝ работа, но особено и най-вече сериозността на тематичните предизвикателства пред социалната работа с бедни лица и уменията за емпатия и работа с „чувства“, социална работа с безработни лица и др..

Приноси:

В академичното портфолио на гл. ас. д-р Сотирова са записани оригинални научни приноси, вече намерили място в научната картотека на специализираните научни издания. Те са както следва:

Приноси с теоретичен и практико-приложен характер

1. Извежда се същността и значимостта на социалната закрила и по специално на социалната подкрепа при социална работа с безработни и бедни лица [1][3][11][12][25][28].

Безработицата и породената от нея бедност като социално-икономически явления със социално-психологически последствия се разглеждат и изучават в теоретико-приложен аспект като: „процес“ – реализиране на социална работа чрез социална закрила; „взаимоотношения“ - реализиране на социална работа чрез социална подкрепа; „управление“ и анализиране на социално-икономическите процеси и обществени отношения, реализирани на национално и местно ниво, по области и общини [1][25][28]. С приносен характер в теоретичен и практико-приложен план се анализира същността, състоянието и динамиката на безработицата и в частност на продължителната безработица, в зависимост от реализираната социална работа – социална закрила (програми и мерки), социална подкрепа (посредническа дейност между трудовия посредник и безработното лице) и национална политика [1][11][25][28]. На база

проведено собствено социометрично изследване на явлението „безработица“, както и на социално-икономическите проблеми на продължително безработните, са изведени важни и значими за теорията и практиката анализи и изводи. Прави се: оценка на постигнатото; разглежда се закономерната връзка между активност и резултати; търсят се подходи за преодоляване на социалните проблеми, породени от безработицата. Извеждат се препоръки, спазването, на които ще допринесе до осезаеми резултати [1]. С теоретичен и приложен характер са и приносите в извеждане на: същността на явлението „бедност“ [3][11][12][25]; систематизация и изследване на факторите, влияещи върху бедността (проведено е собствено социометрично изследване - направена е оценка и анализ на получените резултати); социална работа с бедни лица – използване на метафоричната реч в процеса на социална работа с бедни лица и умения за емпатия и работа с „чувства“ [3].

2. Извеждат се същността и основните характеристики на системата „социална работа“ като управленчески процес и аспектите на безработицата като управляван обект и субсистема на системата „социална работа“ [1][4]. В теоретичен аспект с приложен характер се разглеждат и анализират: предпоставките, регламентиращи приложението на „системния“ и „кибернетичен“ подход в управлението на социалната работа; същността и основните характеристики на системата „социална работа“ като управленчески процес; аспектите на безработицата като управляван обект и субсистема на системата „социална работа“; основни характеристики на субекта и обекта на социална работа [1][4].

3. Очертава се и се извежда същността на професията „социална работа“ като практико-приложна дейност изискваща: „познаване“, от една страна, на динамично променящите се събития и явления, а от друга – на опита и развитието на социалната работа; „прогнозиране“, разпознаване и осмисляне на съпътстващите социалната дейност проблеми; „разкриване“ на перспективите в развитието на социалната работа [2]. С теоретико-приложен приносен характер се: структурира и анализира развитието на социалната работа (единство от социална закрила и надградената над нея социална подкрепа [10]) като теоретико-познавателна дейност [1][2], предпоставка за повишаване на общественото и социално здраве [22] и начин на живот, извеждайки връзката и обусловеността на социалната и медицинска дейност [14]; извеждат основните проблеми в развитието на социалната работа с различни групи бенефициенти в частност с безработни и бедни [2]; систематизират перспективите в развитието на социалната работа като научна и практическа дейност [2]. С практико-приложен приносен характер

са представени ценни за практиката анализи и изводи на данни от: проведено собствено пилотно проучване за мнението на социалните работници в Дирекция "Бюро по труда", Дирекция "Социално подпомагане" и потребители (безработни и социално слаби лица), относно социалната политика и работа в България в период на криза [2]; социометрично изследване на значимите фактори, влияещи върху обучението и развитието на студентите в ЮЗУ „Неофит Рилски” и формирането им като бъдещи социални работници [2][33][34].

4. Извежда се тезата и убедеността, че социалната работа повишава своята ефективност (какво да се прави) и ефикасност (как да се прави), чрез формиране на умения за комуникация и общуване в процеса на предоставяне на социални закрили и подкрепи на различните групи бенефициенти [29], реализирайки различни по вид и степен на изразеност интеракции в диадата „социален работник-социален клиент“ [1][3][5][10][13][26].

В теоретичен план се застъпва тезата, че социалната работа, основана на добре изградени метафори [13] ще допринесе за намаляване в значителна степен на съпротивителните функции и защитни механизми на клиента, в частност бедните лица [3], в процеса на работа. Изграденото доверие, в знанията и уменията на помагачия специалист, ще позволи на клиента от една страна да осмисли своя модел на поведение, а от друга да обмисли и да отхвърли или приеме, предложените му алтернативи, с цел по-бърза адаптация и реализация в личностен и социален аспект. Защиата се убедеността, че за да е ефективна и ефикасна социалната работа [1][29] е необходимо да се спазва работна рамка за постигане на социално познание (за бенефициентите, обекти на социална закрила и подкрепа) чрез реализиране на „диференциална социална диагноза“ [10]. Разглежда се и се анализира диадата „социален работник – социален клиент“, с акцент на потребността от дейността и ролята на PR-специалиста в социалната работа [26]. Защиата се тезата за важността и значимостта [5], която PR- специалистите (е необходимо да) заемат в популяризиране дейността на социалната работа. Извежда се работна рамка, включваща същността, функциите и дейностите, които трябва да се реализират в социалната работа PR- специалистите, с цел от една страна да се популяризира помагачата професия, а от друга да се информират, а при необходимост и мотивират различните групи бенефициенти – социално слаби, безработни, бедни, социално изолирани лица, за важността, мястото и ролята на социалната работа – закрила и подкрепа в разрешаването на наболели социални проблеми.

Приноси с и практико-приложен характер

5. Разработен и апробиран в академична среда е модел за провеждане на практическо обучение на студентите от специалност „Социални дейности“ [27][41][42][43][44]

Общата преценка за приносите на кандидата са реални и достатъчни, и аз ги приемам изцяло. Практическите референции и научната продукция са представени от гледна точка на ориентацията към образователния процес. Постигнатите от кандидата стандарти в учебната и научно-изследователска дейност аргументират несъмнено високата ѝ научно-преподавателска квалификация, за да поддържат убедително академичната ѝ претенция по този конкурс.

Към д-р Сотирова имам и препоръка: да продължава и разшири изследванията си и върху други категории лица и семейства контингент на социалното подпомагане. Да увеличи контингента на изследваните от нея лица.

Заключение:

Достойнствата на научната продукция, впечатляващата ангажираност и сериозните референции, както и преподавателското присъствие в университетския образователен процес обосновават категорично положителната ми оценка и ми дават основание убедено, и надявам се убедително да предложа на уважаваните членове на научното жури да предложат на Факултетния съвет при Факултет „Обществено здраве, здравни грижи и спорт“ при ЮЗУ „Неофит Рилски“ да гласуват за избирането на гл. ас. д-р Виктория Бойкова Сотирова на академична длъжност „Доцент“ по направление 3.4. социални дейности (Социална работа с безработни лица).

25.10.2017 г.

Рецензент:

Проф. д-р Париз Паризов д.п.н.